

De Probatis|| Sanctorvm|| Historiis

Partim|| Ex Tomis Aloysii Lipoma-||ni, Doctissimi Episcopi, Partim Etiam||
Ex Egregiis Manuscriptis Codicibvs, Qvarvm permultæ antehàc nunquàm
in lucem prodière

Qvi ... Illas Omnes Complectitvr Historias, Qvæ Post Secvndam Sex
Tomorvm Editionem ...

Surius, Laurentius

Coloniae Agrippinae, 1586

VD16 ZV 1269

I.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77432](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77432)

politano Regulus, quem nos virum nouimus, fuisse; superioribus annis allocuti, donauit. Is enim cum in Gallia, quod se amisso imperio receperat, de quodam sacerdote accepisset, Rauennæ sacerdotem planè sanctè viuere, & templum exædificare, diuino spiritu impulsus, Rauennam è Gallia venit, duæ Mariæ Lauretanæ templum toto orbe ingentibus miraculis celeberrimum, inuisurus: inuenitque; Hieronymo, aureum tradidit torquem, ut, quod iam angustum ædificarat templum, amplificaret, & facellis additis, exornaret: quod & factum est. Quibus peractis, aliquot sacratis uiris probis ac religiosis, in quibus Simon Crespolus Rauennas maximè enituit, secum iunctis, collegium instruit, titulo Boni Iesu, ac Diuæ Margarete adiecto, anno à partu Virginis trigésimo secundo supra millesimum quingentesimum quod postea Paulus tertius Pontifex Maximus insequentibus approbauit. Iulia etiã Sfondra, nobilis ac religiosa mulier, uida, Mediolanensis, quæ Mantuæ ex Piccinardata familia maritum habuerat, annuam certam pensionem pecunie illi cõsolationi cum tribuisset, multum rem ipsam iuuit, magnificasque; ædes proximas templo, & nonnullos etiam fundos comparauit.

Ex domo Gentilis tẽplu extruatur.

Eius ecclesia fit collegiata, titulo Boni Iesu. & S. Margarite.

FEBRUARIVS

VITA B. SIGEBERTI FRANCORVM REGIS,

AUTHORE SIGEBERTO MONACHO GEMBLACEN. VTRVM HIC CATALOGO SANCTORUM ADSCRIPTUS, SÌ IGNOTO MULTIS TAMEN CLARET MIRACULIS.

ANNO Dominicæ incarnationis quingentesimo octogésimo sexto Lotharius secundus, Chilperici Regis & Fredigundis filius, in Francia admodum puer regnare cœpit. Qui postquam ad intelligibilem ætatẽ venit, honestati morum studere cœpit, vnde à Deo exaltatus, eò usque processit, ut monarchiam regni Francorũ mereretur accipere solus. Hic anno regni sui tricésimo nono Dagobertum filium suum in consortium regni adsciuit: & nẽ regni potestatis licentia, & iuuenilis ætatis intemperantia exorbitaret à via rectitudinis, ei viros potentia & sanctitate claros substituit, sanctum scilicet Arnulphum, ex Maiore domus Metensem Episcopum, & Pipinum Maiorem domus, tunc temporis cunctis aulicis præminentem potentia & prudentia: Istis Dagobertus vtens tutoribus, regnum Francorum propagauit latius, & maximè ad debellandos Saxones laborat intentius, qui fines regni sui crebris fatigabant excursibus. Quos auxilio patris sui Lotharij ita deuicit, ut & Regem eorũ Berthoaldum perimeret, & omnes Saxones, mensuram gladij sui excedentes, gladio trucidaret.

1. Februarius. Cap. 1.

Tam bonis Dagobertus Rex vsus principijs, post mortem patris sui cœpit paulatim resiliere à proposito aequitatis, & consilijs Pipini principis, & Cuniberti Archiepiscopi Colonienfis, quem idem Pipinus post decessum sancti Arnulphi vnanimem sibi amicum, & intimum suis elegerat consilijs. Nam quamuis Dagobertus Rex esset egregius bellator, sacerdotum Dei & ecclesiarum pius amator, pauperum Christi largus subleuator, & multarum bonarum artium executor: tamen carnalis incontinentiæ morbo nimis laborabat, vnde & claritudini nominis sui fœdam infamiæ notam contraxerat, & (quod grauius erat) Regis regum iram contra se accenderat. Reginas enim suas fictis ex causis alias pro alijs repudiabat, ipsis quoque desponsatis pellicum amores superducebat. Et quantum ad eò deditus esset carnali commercio, nullam tamen spem propagandæ posteritatis habebat, ex nullator vxorum filio suscepto. Permaximè ergò Rex dolebat, quia se Dei offensam incurrisse sentiebat: præsertim quòd ex regio patrum suorum semine nullum sciebat superesse, præter se & fratrem suum Charibertum: qui Charibertus propter simplicitatem nimiam minus idoneus erat ad regni gubernaculum. Sed quantum de prolis prosperitate, non tamen desperans de Dei miseratione, præcordialiter eum deprecabatur, ut sibi ex eius nutu filius daretur, qui sibi in regimine regni subrogaretur.

Cap. 2. S. Cuniberti vita, habetur in nouemb. Tomo 6. disceptu.

Grauitè peccat S. Davidis Regis more.

Penitentiã eius.

Iustus

Cap. 3. Iustus & pius Dominus, qui hominum erratibus ad iram attrahitur, precibus etiam humilium ad misericordiam reducit. Rex siquidem Dagobertus, dum circuiret Austrasiam nono anno regni sui, puellam quandam Ragnetrudem nomine, vultus elegantia laudabilem, genere etiam inter Austrasios non ignobilem, cum regii cultus honore sibi uxorem iunxit: qua, Deo volente, eodem anno ei genuit filium. Rex hoc latificatus nuncio, voluere coepit animo, cui sanctorum virorum potius hunc puerum traderet, qui eum sacra baptismate regenerare deberet. Erant eo tempore in Francorum regno multi apud Deum & homines sanctitate predicabiles & virtutibus. Inter quos sanctus Amandus Elnonensis clarebat gloriosus: qui ex Aquitania oriundus, Christum relictis omnibus sequebatur, & labores voluntariae peregrinationis instantia diuinae praedicationis consolabatur, & eius cultus seges vberissima per Franciam in horrea Christi congregabatur. Ad hunc perquirendum per diuersa discurrunt nunci, ad festinantis Regis editum. Is Amandus iam dudum, quia solus omnium sacerdotum non timuerat Regem redarguere pro capitalibus criminibus, iubente eo, cum iniuria de regno eius fuerat expulsus, & in remotioribus Franciae locis verbum Dei predicabat gentibus. Tandem reperitur, & vt Regem adeat quantocyus admonetur. Ille memorans praecipuum Apostoli, quod omnis anima potestatis sublimioribus debeat subijci, venit ad Regem, in villa Clypiaco morantem. Viso Rex beatissimo Amando, magno repletus est gaudio. prostratusque pedibus eius, deprecabatur vt tanto sceleri, quod in eum perpetrauerat, veniam largiri dignaretur. At ille, vt erat miratissimus, citius eum eleuauit a terra, atque clementissime indulisit. Tunc Rex ad sanctum ait: Poenitet me, quod stulte aduersum te egerim. Precor ergo, vt ne memineris iniuriae, quam tibi irrogavi, atque praecem meam, quam a te postulo, non dedigneris annuere. Dedit Deus mihi filium, non meis praecedentibus meritis, precorque vt eum sacro digneris ablucere baptismate, atque in filium tibi spiritualem accipere. Quod vir Domini vehementer renuit, scilicet sciens scriptum esse, militantem Deo non oportere implicare secularibus negociis: & quietum atque remorum, non debere regia frequentare palatia. & e conspectu Regis abscessit. Rursum Rex misit ad eum viros illustres, tunc in laicali habitu palatio de feruientes, Audoenum scilicet, post Rothomagi Episcopum, & Eligium post Noiuomi Episcopum. Hi humiliter virum Dei petierunt, vt precibus Regis daret assensum, atque filium ipsius sacro dignaretur diluere fonte, & vt eum enutrire, atque lege imbueri diuina quantocyus assentiret: dicentes, quod si hoc vir Domini non renuerat, per hanc familiaritatem libentius in regno illius, vel vbicunq; eligeret, licentiam praedicandi haberet, seu nationes quamplures per hanc gratiam se posse conquirere fatebantur. Tandem ergo fatigatus precibus amborum, facturum se esse promisit. Audiens autem Rex, quod vir sanctus precibus eius annuerat puerum adduci praecipit: ipse vero Aurelianis contendit: vbi ei frater suus Charibertus ad hoc ipsum, vt filium eius de sacro lauacro susceperet occurrit. Ibi puer assertur qui non plusquam quadraginta dies ab ortu suo habere ferebatur. Quem accipiens vir sanctus, sacris mysterijs initiandum, cum benedictione solenni eum fecit catechumenum. Cumque finita benedictione nemo ex circumstantibus respondisset, Amen aperuit Deus os infantis, atque cunctis audientibus clara voce respondit, Amen. Statimque eum regenerans sacro baptismate, Sigebertum eum nominauit, eumque ipse cum Chariberto fratre Regis de sacro fonte suscepit. Super hoc Rex cum omni exercitu magno tripudians gaudio dehinc sanctum virum habitum in magna venerationis loco, non multo post inthronizauit eum in Traiectensis ecclesiae folio. O miram Dei gratiam: o predicabilem eius potentiam. Quis non in eius laudem exclamet? quis non super diuitijs bonitatis eius exultet? Qui olim Ieremiam prophetam in utero matris sanctificauit, cuius spiritu afflatus cum matre sua, plusquam propheta Iohannes exultauit, & nondum natus praeco nasciturum Regem preuidens gratulando salutauit: ipse etiam modo recens nato puero per os sancti patris charissima spiritualis benedictionis infudit, & quod sibi vaselectionis esset futurus, per eiusdem ostendit miraculum: quem mox vt originalis peccati ablutus est macula, spiritu sancti perfudit gratia. Vere benedictus per omnia, per quem nomen Domini adhuc benedicitur in Ecclesia, & benedicitur in secula.

Aur vix, aut nunquam inuidiam effugit gloria. Pipinus Maior domus, qui caute & pru-

Nascitur ei filius.

Vita huius est Tom. 1. die 6 februarii.

Rom. 13.

S. Amandus venia rogat.

2. Tim. 8.

Horu vite suis habitur locis.

S. Amandus eius filium baptizat Sigebertum. Aimonius li. 4. cap. 20.

Ierem. 1. Luc. 1.

for. euidas

Cap. 4.

SURIUS

gber
nobis
RVIII
5

DE SIGEBERTO REGE FRANCORVM.

47

& prudenter se agebat in cunctis regni vel palatij negocijs, bonus in consilijs, fortitudine terribilis, cultu iustitiæ & fidei proposito per omnia laudabilis: quod magis omnes gloria anteibat, eò omnium maiorem penè Aufrasiarum contra se inuidiam conflauerat, obseruantibus æmulis, vt amouerent eum à latere Regis: vt aut disiungerent eum à Regis corde, aut facerent eum plecti morte. Sed ille callens moderari animo suo, noluit vinci à malo, sed vicit malum in bono. Nam vt se & omne regnum absolueret discordiæ scandalo, arrepto ad nutriendum Sigeberto Regis filio, inuidiorum factioni cessit, & ad Charibertum Regis fratrem in Aquitania morantem contendit. Non multò post transeunte nubecula huius tempestatis latior redijt per concordiam aura serenitatis.

*Sammon quidam Francus genere, negociator arte, cum ad gentem Vuinidorum se contulisset, & per fortitudinem & industriam suam ab eis in Regem promotus fuisset, inter se & Dagobertum Regem orta similitate, sepe regni sui transgresso limite, Thuringiam & reliquos sibi vicinos Francorum pagos vastabat acerrimè. Hac de causa Rex Dagobertus anno regni sui vndecimo Metis adijt, ibique procerum & pontificum conuentum adesse iussit, eorumque consilio & consensu filium suum Sigebertum in regnum Aufrasiarum sublimauit, sedemque Regis Metis vrbem habere permisit: partem etiam thesaurorum sufficientem tradidit, & hoc totum edicto regali & procerum attestatione autorizauit. Tutelam vero Regis, cuius pueritiæ timebat commisit Cuniberto Archiepiscopo Colonensi, & Adelgiso duci: curam verò regni Aufrasiarum & prouidentiam omnium imposuit Pipino principi. Ex illo die repressa est insolentia Vuinidorum, obuiante eis fortiter & feliciter fortitudine Aufrasiarum & frequentibus prælijs reprimenti excursus illorum.

Post annum nascitur Regi Dagoberto filius, qui Clodoueus est nominatus. Quiterum cunctis primatibus Aufrasiæ & Neustriæ in generali conuentu cõgregatis, iterum diuisionem regni inter duos filios ordinauit coram eis, eorum assensu & consilio, & confirmauit, datis & acceptis inuicem pactis & sacramentis, vt scilicet deminuto vtriusque regni arcto limite, Sigebertus regnaret super Aufrasiam, Clodoueus verò regeret Neustriam. Eam partem Franciæ, quæ spectat ad meridiem & orientem, vocabant Aufrasiam: eam quæ vergit ad Aquilionem & occidentem, vocabant Neustriam. Rex Dagobertus tam iuste & prudenter regno vtroque ordinato, ne aliquando aliquo modo vel fratres inter se paterno dissiderent odio, vel regnum in seipso diuisum ciuilibus belli desolaretur scandalo: anno regni sui decimo septimo mortuus, & *Parisijs in basilica S. Dionysij sepultus, regnum dimisit, ab ex teris pacatum gentibus, & in nullo diminutum à suis finibus. Post cuius obitum duo Reges & fratres, Sigebertus & Clodoueus, se quisque in regno suo agebat prudenter, & inter suos valebat potenter, subiectis se exhibendo placabiles. aduersantibus terribilibus. Et cum in omnibus inter se Deo placita vigeret concordia, pro vno tamen negocio penè voluit introreperere discordia. Sigeberto enim Rege repetente sibi debitam partem paterni thesauri, nitebantur ei contraire proceres, qui erant ex parte Clodouei. Sed Pipino principè, & Cuniberto Archiepiscopo fortiter & rationabiliter instantibus, pro sui potentia ab inuitis Neustriæ primatibus extorserrunt, mediante iustitia, vt ex condito ad villam Compendium veniretur, ibique thesaurus Regis æqua lance diuideretur, suaque cuique pars competenter daretur. Ventum est illo: thesaurus diuiditur ex æquo, pars debita representatur Metis regi Sigeberto.

Sequens annus luctum maximum intulit Regi Sigeberto eiusque regno, Pipino maiore domus ex hac luce subtracto, qui ipsum Sigebertum paternè nutrierat à puero, & imbecillitatè pueritiæ & adolescentiæ eius validi sui auxilij sustentauerat brachio. Hic omnimodis regno vtilis, genere, potentia, prudentia & fortitudine super omnes nominabilis, Grimoaldum filium suum rerum suarum heredem fecit, duas quoque filias, Gertrudem & Beggham, ad laudem & gloriam generis sui post se reliquit. Quarum vnà Gertrudis Christo, quam sponso carnali, malens nubere, sanctæ religionis proposito inseruiens in Niuellensi cœnobio, à sua fundato matre, spiritualem prolem adhuc non desinit Deo gignere. Soror eius Beggha nupta Ansgiso, sancti Arnulphi Metensis Episcopi filio, regiæ dignitatis decus quod penitus deperierat per Regum Francorum inauditam desidam, per suam reparauit prosapiam. Ipsa siquidem genuit Pipinum, Pipinus Carolum, qui Tudetes, id est,

S. Pipini
Ducis vita
habetur
To. 1. Fe-
bruarij. 21.

Rom. 12.

Cap. 5.
*Samog

Sigebertus
creatur Au-
frasiæ Rex

Cap. 6.
Secidus ei
nascitur fi-
li- Clodoue-
us nomine

Is creatur
Rex Neu-
striæ.

*Parisijs

thesaurus
regiæ sequa
lance diui-
ditur.

Cap. 7.

S. Gertrudis
vita est. 17.
Martij. To
mo. 2.

S. Caroli Magni genealogia.

est Martellus est agnominatus: Carolus Pipinum Regem; Pipinus Carolum, cognomento Magnum, Francorum Regem & Imperatorem Romanorum: qui eò honoris & potentia processit, vt nullus de Regibus Francorum, vel ante eum, vel post eum, ei comparari potuerit. Quia aliquantulum exarrimus, cito vnde digressi sumus redeamus.

Cap. 8.

Grimoaldus pro patre suo Pipino constitutus maior domus, potenter in aula Sigeberti Regis principabatur, & domi militieq; viriliter tutabatur. Omnia in tuto esse putabantur, & compressis vicinarum gentium moribus, nihil metuebatur. Invenit tamen nouerca bonorum inuidia, quomodo in ipsis regni visceribus fereret discordia zizania. Otho Vronis domesticus filius, qui Sigeberti Regis ab adolescentia fuerat baiulus, zelo inuidia ducebatur contra Grimoaldum Maiorem domus & traductis ad se procerum aliquibus, arrepebat in spem inuadendi principatus eius. Radulphus quoque dux Turingia, vir bellicosus, prosperis intumescens euentibus, cum Vuinidos crebris vicisset congressibus, contra Sigebertum dominum suum & Regem agebat insolentius, eiusq; despiciens adolescentiam, magnam intulit regno molestiam: & eo vecordie processit, vt exercitu Sigeberti insidijs excepto, non minimam de Francis stragem facere praesumpserit. Quod infortunium nimium Sigeberto Regi intulit luctum, tunc agenti annum regni nonum, & aetatis vero duodecimū. Sed quia cum aetate ei robur & industria accreuit non antea ab inimicorum insecutione destitit, quam superbiam eorum domuit, & Thuringos, qui insidiam Radulphi rebelles erant, sub iugo dominij sui victos & confusos reflexit: Otho etiam, qui potentiam Grimoaldi obliquo oculo limans, eam ad se trahere nitabatur, factione Grimoaldi à Leutherio Alamannorum duce in gratiam ipsi strucidatur, atque ita Grimoaldus in principem corroboratur.

Sigebertus Rex Thuringos domat.

Cap. 9.

Pax alta & quies erat in cunctis Austrasiorum terminis, sedatis vadique exteris & domesticis aduersarijs, virtute Dei promouente virtutem Sigeberti Regis, quae sibi placitum monstrauit à primo rudimento aetatis. Qui enim Salomoni in tenera etate dedit sapientiam, diuitias & potentiam, dedit etiam huic sapientiam, diuitias & potentiam. Ego quidem, si verbis Domini vti audeam fidenter dicam, quia plusquam Salomon hic. Salomon enim sapientiam, quae in nocte & per somnium accepit, transgrediendo Dei cultum perdidit: diuitias & potentiam, quas plus cunctis habuit, in perniciem animae suae vertit, & vt in posteris suis minueretur peccando meruit. Hic verò pacificus noster Salomon, quicquid sapuit, quicquid habuit, quicquid potuit, ad animae suae commodum conuertit, & vt in posteris suis spiritaliter multiplicaretur, bene agendo meruit. Solet enim fieri in pacatis regnis, vt per ocium & desidiam moribus corruptis, abutantur securitate pacis. Hic contra gaudens diuturnitate temporalis pacis, laborabat obuiam ire aereis cateruis: & colluctatus contra spiritualia nequitiae in caelestibus, conducere sibi spiritualia, qui secum bellarent, exercitus. Duodecim enim monasteria in diuersis regni sui partibus aedificauit, eisq; ex suis redditibus regia liberalitate necessaria suppedi-tauit, vt illic sub Apostolicae vitae viuente regula, dum sua meterent carnalia, sua sibi seminarent spiritualia. Inter quae eminent in nostra vicinia Stabulus & Mal-mundarium coenobia, infra syluam Ardennam sita: quae idem Rex, cooperante sibi Maiore domus Grimoaldo, constructa, sancto Remaclo Tungrensi Episcopo tradidit ordinanda. Illius enim & Cuniberri Colonienfis Episcopi praecipue innitebatur consilio, & ad talia facienda sanctorum virorum animabatur exemplo. Et vt ab vno plura discamus, quanta pij Regis liberalitas fuerit in sanctorum locis ditandis, ex his duobus colligamus. Audiens in locis, sancto Remaclo delegatis, feruere cultu sanctae religionis, praesertim quod idem praesul, abiecta Episcopali sarcina, se ibi mancipauerat arctiori vitae, tradidit ei ex ipsa foresta duodecim leucas in latitudine, & totidem in longitudine: In quo spatio nullus ei vel sibi succedentibus contradiceret: * affirmaueruntq; illud testamento cum stipulatione Imperiali.

3. Reg. 3. 3. Reg. 11.

Quam sapienter & sancte vixerit.

Duodecim monasteria extruit & redditibus donat.

S. Remacli vita habetur. 3. Septembris, T. 6. 9.

* affirmavit legendum videtur. Cap. 9.

Rex Sigebertus, reuera Regis nomine dignus, quia seipsum bene regere norat, magnopere terrena bona minimis Christi distribuere curabat, vt ad summum bonum tandem pertingere posset, quod non constare nisi in aeterna beatitudine clareret. Expertus enim erat, quia terrena felicitas in aliquo semper curtatur, ne ad perfectionem boni perueniat. Cum enim sibi opes, honores, potentia, gloria affatim pro regia affluerent magnificentia, multum tamen felicitati suae deesse dolebat, pro

SURIUS

q. ber
nober
RVIII
5

DE SIGEBERTO REGE FRÁNCORVM.

49

eo quòd liberorum dulci affectu carebat. Et ideo in ædificandis ad ædificationem animarum cœnobijs instabat liberius, & sua Christo distribuebat liberalius: quia præter Christum, cui hæc cederent, non erat ei hæres legitimus. Quia verò Grimoaldum Maiorem domus sibi in omnibus fidelem, morigerum & cooperatorem eatus expertus erat, filium eius Childebertum regni Austrasiorum heredem delegat: hoc tamen propositò conditionis tenore, si ipsum contingeret sine liberis obire. Rex quidem, ut potè futurorum nescius, quod tunc sibi videbatur, ex temporis conuenientia fecit: postea verò filium genuit, quem nomine patris sui Dagobertum vocauit: & priori testamento ad irritum redacto, hunc nutriendum comisit Maiori domus Grimoaldo, ut eius potentia contra omnes tutus sublimaretur in Austrasiorum regno.

Talis erat Sigeberti Regis vita, quam aptud homines & temporalis magnificabat potentia, & grata Deo in omnibus commendabat iustitia: apud Deum verò eam acceptabilem faciebat columbina simplicitas, eum tamen ei adesset etiam serpentina calliditas. Quia verò dicit sapientia ex ore Salomonis, Aufer rubiginem de argento, & egredietur vas purissimum: aufer iniquitatem de vultu Regis, & firmabitur iustitia thronus eius: Rex ille, in cuius manu sunt corda Regum, de famulo suo Sigeberto, qui per vite puritatem & sapientiam venustatem splendebat ut argentum, abstulit in præsentis seculo rubiginem peccatorum, & fecit sibi vas misericordiarum purissimum. Et cum Deus dicat nobis, Date elemosynam, & ecce omnia munda sunt vobis: quis discederet peccata huius Regis, ex terrena contagione & regni occupatione ei adhærentia vice pulueris, Deum eluisse tot elemosynis, quæ ad laudem & gloriam nominis Christi expensæ sunt per eum, & adhuc quotidie expenduntur in tot ab eo structis cœnobijs? Abstulit nimirum iniquitatem de vultu Regis, ut firmaretur iustitia thronus eius: ut quia iustus ex fide viuens, vilipenderat terreni regni fastus, coronatus corona iustitiæ, & ornatus palma victoriæ, conregnaret Christo in cælestibus. Rex ergò terribilis apud omnes Reges terræ, qui auferit spiritum principum, nè malitia mundi mutaret militis sui intellectum, in flore iuuenilis ætatis eum acerba morte rapuit de præsentis seculo nequam, & in cælesti curia ei contulit verè dignitatis gloriam. Obijt autem Calendis Februarij, ætatis suæ anno ferè tricesimo primo, regni vicessimo octauo, ab incarnatione Domini anno sexcentesimo sexagesimo secundo: à transitu sancti Martini anno ducentesimo sexagesimo tertio. Et qui in multis locis insignia sui monimeta reliquerat, sepeliri eligit in vrbis Metis, quæ regni sui sedes fuerat, in basilica, quam ad gloriam & laudem Dei in honore S. Martini gloriosi confessoris regia liberalitate construxerat.

Sigeberto Regi filius nascitur Dagobertus. Cap. 10.

Columbina simplicitas eius. Prou. 25.

Luc. 11.

Hebr. 10.

Pal. 75.

Felix obijt eius.

Sepelitur Metis.

MIRACVLA QVÆDAM EIVSDEM SIGEBERTI REGIS, AB EODEM SIGEBERTO MONACHO CON-

scripta, sed redacta in compendium. Testatur autem author, se ea scribere, quæ aut recenti tempore facta sint, aut ab ijs relata, qui ijs interfuerint.

Anno Christi 1063, quiescente corpore Sigeberti Regis in monasterio S. Martini, quod ipse ad Metenses ad Mosellam à fundamētis construxerat, presbyterium supra cryptam, ubi conditum erat eius corpus, propter antiquitatem ruinam minabatur, ita ut non absq; ingenti timore illic monachi diuina peragerent. Apparuit igitur manifestè sanctus Rex cuidam Vuilādo, in Metensi suburbio degenti, cunctis penè ciuib. notissimo. Is verò præ splendore eximio obstupuit, nec quicquā loqui ausus fuit. Tum Rex blandè eum appellans, iussit eum ocyus indicare fratribus eius monasterij, ut si Deum & beatum Martinum vellent habere propitios, quamprimum ad locum alium transferrent corpus eius, nè ruina loci eius quassaretur. Fecit Vuilandus, ut erat iussus & monachi de verissima Sigeberti Regis & patroni sui sanctitate nihil hæsitantes, statuerunt id ad effectum perducere. Tanta autem facilitate sarcophagus eius aliò deportatus est, ut non ab hominibus, sed ab angelis ferri videretur. Plurima verò deinceps edita eo loco, quò translatus est corpus eius, sunt miracula

Sigebertus Rex monasterium S. Martini Metis extruxit.

Translatio corporis eius.

Carmina Authoris.

Ad laudem Domini, retinet qui culmina cæli,
Reddere qui sanctos vult per miracula claros,

e Cuius

Cuius virtute valuerunt viuere iustè.

Nec multò post, ea quæ casura erant monasterij ædificia corruerunt, sic tamen vt ob merita beatissimi Martini & Sigeberti Regis, neminem læserint, tametsi non pauci adessent. Porrò nocte diei illius, qua erat hæc peragenda translatio, à quibusdam in oratorio quiescentibus tanta audita est melodia tota monasterio, vt præ nimio timore penè exanimés, huc atq; illuc diffugerent, & visa auditaque vix alijs ingressi, cantum suauissimum, & tanquàm apum permulta examina in oratorij experientia suo stridore melodiam, sibi audire visi sunt.

Miracul.

Aliud subiungimus miraculum, vnde & pijs, de muneribus huic sanctissimo viro cælitus collatis nihil hæsitantibus, fidei, spei & charitatis accedant incrementa, & duris atque incredulis cælestis vindictæ metus incutiatur. Cùm adhuc prior loco quiesceret venerabilis Regis Sigeberti corpus, & à fidelibus fratribus, de eius sanctitate nihil dubitantibus, debitus ei honor & reuerentia præstaretur ita vt in litanij, & diuini cultus officijs eius nominatim mentio haberetur: quidam frater Hugo, quem etiam nos ipsi vidimus, magna temeritate eius nomen in litaniarum codice expunxit, licet ab alijs quotidie exprimeretur. Ecce autem post dies paucos sub precibus vespertinis cuiusdam solennitatis eo solito more ad aras incensum offerente, cùm ad huius sancti Regis tumulum pro consuetudine accederet, adeò corpus eius subito dirigit, vt loco illo se mouere non posset. Agnouit ergò culpam suam, & fratres pariter cum illo egere poenitentiam, rogâruntque sanctum, vt ignosceret fratri temeritati. Interim affertur litaniarum codex, & frater sua manu nomen expunctum denuò inscribit, atque eadem nocte sine vllò impedimento in nocturnis laudibus ad idem monumentum thus obtulit. Potest autem ex hoc miraculo colligi, superioribus temporibus multa alia ab illo edito miracula, sed quæ hominum incuria in scripta relata non sint.

Diuinitus castigatur temerari frater, sancto Regi derogans.

Translato, vt diximus, sacri corporis sarcophago, & à dextris aræ beati Martini reuerenterposito, quidam religiosi & diuino amore feruentes fratres, pia fiducia animati, sacrum aperuere sarcophagum, videruntque sanctum illud corpus, nõ tanquàm mortui, sed vt dormientis hominis planè integrum, & omnis maculæ expers. Tum verò illi in Dei præpotentis prorupere laudes, admirandique ad sua reuerſi sunt.

Corpus ei post 400. annos apparet integrum.

Erat per id tempus in eo monasterio quidam iuuenis monachus, valde lenis & lubricus moribus, verbis futilis & iocosus. Ex hoc quandoque sciscitabantur quidam seculares, quid sentiret de ijs, quæ nupè gesta essent, vel quidnam beatus Sigebertus vel per reuelationes, vel per miracula apud ipsos efficeret. Respondit ille irridiculè, sanctum Sigebertum, vt solent vita sancti, iacere in tumulo aperto ore, & nudatis dentibus: nec se compertum habere, num quid vnquam miraculi perpetrasset. Eadem hora ineptus ille tanquàm mentis inops coepit per humum & saxa se volutare, & cum magnis vocibus exilire, rursumque humi se abijcere atque volutare. Cùmque id diù fieret, fratres eius miseri, tandem agrè eum è terra sublatum, ad beati Sigeberti sepulcrum adduxerunt. Ibi ille sancto Regi & fratribus culpam suam confessus, mox sanatus est.

Alius frater castigatus, postea curatur.

Quidam alius eiusdem monasterij frater morbo quodam grauissimè laborans, ita vt nihil cibi portionisve aliquot diebus admitteret, & interdum supremum vitæ periculum adire videretur. Is aliquandò ad beati Sigeberti se monumentum contulit, & cùm precatus esset, operimento vel palla, qua sacrum corpus tegebatur, pectori, ventri & cæteris membris fideliter admouit, moxque sic omnem sensum abijisse dolorem, vt nunquam postea eo correptus sit.

Aeger ad eius tumulum curatur.

Eodem ferè tempore mulier quædam in pago Casellensi acri vexabatur morbo, hulcere in eius gutture existente, adeoque in dies excreſcente, vt plerique vitæ eius spem omnem abijcerent, non paucis remedijs frustra illi adhibitis. Tandem à partibus ad beati Sigeberti adducta monumentum, postquam palla eius morbidum tetigit locum, ilicò curata est.

Item agra mulier.

Anno à Christo nato millesimo sexagesimo octauo quidam fraticida ferreis constrictus vinculis, multa inuisit sanctorum loca, vt per eos Deum sibi propitium efficeret. Cùm autem aliquot dies Parisijs apud sanctum Dionysium in precibus & ieiunijs moratus esset, vnus brachij vinculis diuinitus absolutus est. Tum verò etiam

SURIUS

Abbas
Monasterij

RVII

5

etiam pro alterius brachij solutione instantius orans, beato Dionysio ipsi apparente, in somnis admonitus est petere monasterium sancti Martini, apud Metenses conditum, illic meritis sancti Sigeberti impetraturus quod petebat. Asserente illo, se nescire iter, vel locum illum, beatus Dionysius de omnibus copiosè eum edocuit. Abijtigitur latus, & ad locum indicatum perueniens, aliquandiu permansit in precibus, sanctorum implorans suffragia, in primis autem sancti Sigeberti. Interim quodam die, iam noctis sese intendentibus tenebris, custos templi iussit eum exire foras. At ille obnixè rogauit eum, vt vel ante fores permitteret ipsum nocte illa hærere: dicens sperare se id consecuturum propedièm, quod diuinitus sibi promissum esset. Annuente tandèm fratre præ commiseratione, ille multo etiam fidentiùs in preces assiduas incubuit: cum ecce in oratione proftrato illi repentè ferrum alterius brachij tanta vi diffractum est, vt vna pars in fores monasterij insiliens, magnum excitaret sonum, altera verò longè aliò excussa sit. Vtraque autem pars in rei testimonium & beati Sigeberti venerationem ante oratorij altare suspensa est.

Accidit quandoquè, vt quidam Metenses ciues dubitarent corpus sanctissimi Sigeberti in monumento haberi. Itaque anno Dominicæ incarnationis millesimo centesimo septuagesimo collecti sunt Abbates, itemque clerus cum multa populi frequentia, idque in æde illa, qua conditum erat beati Regis corpus. Postquam ad Deum preces fusæ sunt, lapis à sepulcro amotus est, & corpus sanctissimū ita rursus integrum inuentum est, acsi dormiens illic iaceret. Iam autem quingentos & septuaginta duos propemodum annos iacuerat in sepulcro. Tanta igitur restituta, qui aderant, incredibili animi hilaritate perfusi, in Dei laudes proruperunt, qui mirabilis est in sanctis suis. Porrò eius monasterij Abbas Latandus cū matribus argenteam thecam, in qua corpus beati Regis conderetur, efficiendam curarunt. Erat tum illic monasterij Præpositus Hugo, bonæ existimationis & inculpatæ vitæ vir, sancto Regi valde deuotus, & assiduus monumenti eius visitator. Ei quadam nocte in visu apparuit Sigebertus Rex, aitque illi: Veni, iace mecum. Illo cum tremore respondente, sepulcrum non posse ambos capere, sanctus Rex dixit: Veni securus: sufficit enim vtrique. Excitatur interim præ timore, visionem exponit nobis: sed cum de ea ambigeret, rursus apparet ei beatus Sigebertus, aitque: Porrigemihimanumtuam, vt osculer eam. Id verò facere non ausus, præ pauore expergilcitur, manè se confert ad eius monumentum, manumque illius cum summa pietate & cordis compunctione osculatur. Indè Abbas Latandus conuocatis Abbatibus, cum illius tractare coepit de sacro corpore in thecam argenteam transferendo, & eleuando, populoque ostendendo.

Matrona quædam in suburbio sancti Iuliani apud Metim, rebus locuples, virtutum inops, vt audiuit prædicari à quibusdam sancti Sigeberti miracula, non solum credere noluit, sed etiam contumeliosè profecidit. Et ecce confestim os blasphemum ad aures contorquetur, horridum ad spectantibus exhibens spectaculum. Redit igitur ad se, plangit peccatum suum, orat parentes & cognatos, vt ad templum, in quo conditum erat corpus sancti Regis, perferatur. Vbi conuentum est, prosternit sese, rogat loci illius custodem, vt liceat sibi osculari beati Sigeberti reliquias. Quod dum facit, videre sibi videtur sanctum Regem admota sua manu, os ipsius in suum reuocare locum. Deindè sospes & incolumis redit ad suos.

In eodem suburbio iuuenis quidam, vineas noctu custodiens, vidit multos demones ardentibus facibus inter se dimicantes. Accedit propius, sed temerè tamen, scire volens, quid rei sit. Tanto verò terrore correptus est, agente maligno demone, vt amens humi collapsus sit tanquam mortuus. Mirantur cognati, cur tardius reuerteretur: eunt ad vineam, reperiunt miserum non solum mentis inopem, sed etiam adeò à demone occupatum, vt quodam furoris œstro percitus, morsus illis intentaret. Ligant itaque furiosum, sed rumpit vincula, non suis viribus, sed impetu satana: irruique in cognatos suos ore hianti. Rursus multò etiam arctius eum colligant, imponunt grabato, per multa Metensis vrbsis templa circūferunt, orant lachrymabundi ad sanctorum sepulcra, sed non exaudiuntur. Redeunt in memoriam innumerabilem miraculorum, quæ Dominus per confessorum suum Sigebertum ederet: adducunt hominem ad eius sepulcrum, orant Deum, vt meritis

Quidam fratricida, meritis B. Sigeberti, suis vinculis absoluitur

Corpus eius post multos annos iterum inuenitur in corruptum.

Eleuatio eius.

Mulier temeraria post castigationem curatur.

Dæmoniacus ad eius sepulcrum à dæmone liberatur.

eius sanet miserum. Post aliquot dies iuuenis apertis oculis dicit ad illos: Soluite me, meritis sanctissimi confessoris Sigeberti iam liberatum. Hilarescunt illi, soluant hominem, Deo & beato Sigeberto gratias agunt. Promittit iuuenis se quorannis daturum loco illi quatuor nummos. Et biennio quidem facit id bona fidei anno tertio non seruat datam fidem. Redit satan, occupat rursus miserum, ut prius. Parentes adducunt eum iterum ab beati Regis monumentum, fundunt nouas preces, iuuenis oculis restituitur sibi, domum suam latus reperit, & quoad vixit quod promiserat Sigeberto Regi, etiam religiosè perfoluit.

Duo ægri sanantur.

Cum id genus alia permulta fierent miracula, magnus fiebat hominum concursus ad sepulcrum beati Sigeberti, qui eius meritis curabantur. In ijs duo quidam nostræ ætatis, Constantius & Iozelinus, & mente & corpore laborantes, ad eius monumentum sanati sunt. Hæc & alia multa nos ipsi vidimus diuinitus declarari miracula, quibus aliud addam.

Accidit aliquando, ut vespillones & prædones quidam nostros fines præter opinionem inuaderent, domosque tum diuitum tum tenuium repente expilarent, non enim ausi erant longas moras necere. Porro ubi in vallem Gorgiensensem incurrerunt, multa illic degentibus damna attulerunt. Mox eius rei fama longè propagata, etiam Metenses peruasit. Ij collecta forti armatorum manu, raptores illos persecuti sunt, comprehensosque magna ex parte trucidarunt, plerisque ceteris captiuos: pauci tamen fuga sibi consulere. Ex captiuis autem Rodolphus quidam, cum iam multo tempore cum complice sceleris in carcere detentus fuisset, recordatus est beatum Sigebertum Regem permultis clarere miraculis, quod crebra auditione acceperat. Itaque ad socium suum ait: Ambo quæso prostrati, imploremus beatum Sigebertum Regem. Ambo igitur se dant precibus, nec ullam sentiant in impetrando difficultatem. Soluuntur spontè vincula, surgunt ferreis nexibus expediti, tollunt secum catenas, veniunt ad sacram ædem, in qua sancti Regis corpus quiescit, gratias agunt Deo & beatissimo confessori Sigeberto, referunt nobis quantam erga se ob beati Sigeberti commemorationem experti sunt misericordiam Dei.

Duo prædones captiui, suis catenis ab soluuntur.

Miles quidam Masriensis captus ab hostibus, in carcerem coniectus fuit, & ferreis vinculis implicatus. Ibi ille non immemor, quàm multa Deus conferret beneficium in captiuos & ægros propter sanctum suum Sigebertum: cepit deprecari eum ipsum Sigebertum ut ipsius miseretur. Exauditur captiuus, laxantur vincula, abscedit de carcere, venit ad templum, ubi asseruabatur sancti Regis corpus, immensas depromit laudes Christo saluatori, & eius sanctissimo confessori: nos hortatur in eius perseuerare cultu, & laudibus celebrare eum, qui viuit & regnat per infinita secula seculorum, Amen.

Item alius miles.

VITA ET PASSIO SANCTÆ SOTERIS VIRGINIS ET MARTYRIS, PER DIVVM AMBROSIVM SCRIPTA. Habetur libro tertio eiusdem de Virginibus.

6. Febru.

S. Soteris castitas.

ED quid alienigenis apud te foror vtor exemplis, quam hereditariæ castitatis inspirata successio, parentis infusio, ne martyris erudiuit? Vnde enim didicisti, quæ non habuisti? vnde disceres constituta in agro, nulla focia virgine, nullo informata doctore: Non ergo discipulam, quod fieri sine magistro non potest, sed hæredè virtutis egisti. Qui enim fieri posset, vt sancta Soteris tibi non esset mentis author, cui author est generis: quæ persecutionis ætate seruilibus quoquæ contumelijs ad fastigium passionis euecta, etiam vultum ipsum qui inter cruciatus totius corporis liber esse consuevit iniuriæ, & spectare potius tormenta quàm perpeti, carnifici dedit.

S. Soteris in passione fortitudo.

Tam fortis & patiens, vt cum teneras poenæ offerret genas, prius carnifex cædendo deficeret, quàm martyr iniuriæ cederet. Non vultum inflexit, non ora conuertit: non gemitum, non lachrymam dedit. Deniquè cum cætera poenarum genera vicisset gladium quem quærebat inuenit.

ITEM

SURIUS

6. febru.

RVII

5